

UZASADNIENIE

Ustawa o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego została uchwalona w dniu 7 września 2007 r. (Dz. U. Nr 191, poz. 1366).

Wymieniona ustawa wprowadziła do katalogu systemów wykonywania kary pozbawienia wolności system dozoru elektronicznego. Jest to całkowicie nowy system wykonywania krótkoterminowej, w wymiarze do 6 miesięcy, kary pozbawienia wolności, orzekany przez sąd penitencjarny i pozwalający na pobyt skazanego poza zakładem karnym, a jednocześnie na daleko idące ograniczenie jego swobody przez kontrolę przebywania przez niego w wyznaczonym mu przez sąd miejscu i czasie.

W art. 89 ust. 1 ustawy ustawodawca określił termin jej wejścia w życie na dzień 1 lipca 2008 r.

Wprowadzenie w życie systemu dozoru elektronicznego wymaga dokonania niezbędnych procedur przetargowych – wybór podmiotu dozoru oraz przygotowania całej infrastruktury technicznej, niezbędnej do kontroli obowiązków nałożonych na skazanego w czasie odbywania kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w tym systemie.

Biorąc pod uwagę skalę zadania do wykonania, jego realizacja we wskazanym przez ustawodawcę terminie nie jest możliwa.

Z tych względów proponuje się przedłużenie *vacatio legis* ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego do dnia 1 września 2009 r. (art. 1 pkt 18 projektu).

Powyższa zmiana zapobiegnie wejściu w życie przepisów, które nie będą mogły prawidłowo funkcjonować.

Dalsze projektowane zmiany dokonane w art. 1 w zdecydowanej większości mają na celu doprecyzowanie stosowanej terminologii. Są to zmiany o charakterze porządkowym i nie wpływają na stronę merytoryczną nowelizowanej ustawy.

Zmiana w art. 1 pkt 1 lit. a polega na zastąpieniu w art. 2 ust. 4 pkt 1 nowelizowanej ustawy wyrazów „umieszczane na ręce lub nodze” wyrazami „zakładane na rękę lub nogę”.

W art. 1 pkt 1 lit. b, pkt 7, 8, 9, 10, 16 i 17 projektu ustawy proponuje się użyty w różnych przypadkach wyraz „umieszczenia” zastąpić bardziej precyzyjnym określeniem użytym w odpowiednich przypadkach „zainstalowania”.

Zmiana w art. 1 pkt 1 lit. c, pkt 2, 3, 4 i 11 ma charakter redakcyjny i polega na ujednoczeniu stosowanej w ustawie terminologii. Dodatkowo w art. 5 ust. 2 wykreślono zastrzeżenie o niestosowaniu przepisów o dozorze, zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym. Zapis uwzględniający to zastrzeżenie był bowiem niespójny z art. 56 ust. 2 ustawy, w którym w kwestiach nieuregulowanych w niniejszej ustawie przewiduje się odpowiednie stosowanie przepisów o dozorze.

Zmiana w art. 1 pkt 5 (dot. art. 12 ustawy) polega na dodaniu w art. 12 ust. 1 pkt 2 po wyrazach „dbania o powierzone jej” wyrazów „stacjonarne lub” oraz na dodaniu tych wyrazów po wyrazach „prawidłowości funkcjonowania” w art. 12 ust. 1 pkt 6 ustawy.

Osoba pokrzywdzona, co do której skazany ma orzeczony zakaz zbliżania się, może zgodzić się na wyposażenie jej w przenośne urządzenie monitorujące lub na zainstalowanie w jej mieszkaniu tylko stacjonarnego urządzenia monitorującego. W obu jednak przypadkach osoba ta musi być zobowiązana do dbania o przenośne lub stacjonarne urządzenie monitorujące, jak i poddania się czynnościom kontrolnym upoważnionego podmiotu dozoru mającym na celu sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania stacjonarnego urządzenia monitorującego analogicznie, jak to jest w przypadku przenośnego urządzenia monitorującego.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 nowelizowanej ustawy sąd penitencjarny może nałożyć na skazanego nie tylko obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonym miejscu, ale i zakaz zbliżania się do określonej osoby. Dlatego też normę zawartą w art. 13 ust. 1 uzupełniono przez dodanie po wyrazie „skazanego” wyrazów „zakazu lub” (art. 1 pkt 6 projektowanej ustawy).

Skorygowano również błąd, który wystąpił w ust. 2 art. 13 ustawy, bowiem jak wynika z treści tego przepisu, powinien on zawierać odwołanie do obowiązku lub zakazu, o którym mowa w art. 8 ust. 3, a nie do obowiązku, o którym mowa w art. 8 ust. 1.

Jeżeli bowiem skazany przebywa lub zamieszkuje wspólnie z inną osobą lub osobami pełnoletnimi, do nałożenia na niego obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonym miejscu powinna być wymagana, analogicznie jak przy zakazie, zgoda tych osób udzielona na piśmie. Wymóg ten jest konieczny, bowiem wypełnianie przez skazanego warunków odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego będzie objęte stałą kontrolą.

Zmiana w art. 1 pkt 12 prowadzi do doprecyzowania właściwości sądu penitencjarnego orzekającego na wniosek podmiotów określonych w zmienianym art. 39 ustawy.

Zmiana w art. 1 pkt 13 lit. a (dot. art. 40 ust. 3 i 4 ustawy) to usunięcie błędu w dotychczasowej regulacji niewskazującej, kto może złożyć wniosek o orzeczenie wobec skazanego zakazu zbliżania się do określonej osoby lub nałożenie obowiązku powstrzymania się od przebywania w określonych miejscach.

Projekt zakłada, że wniosek taki będzie mógł złożyć prokurator.

Projekt zakłada również wydłużenie terminu do wydania postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego z 7 do 14 dni od dnia wpływu wniosku. Uznano, że termin 7-dniowy jest zbyt krótki. Sąd penitencjarny przed wydaniem postanowienia w tym przedmiocie musi bowiem ustalić, czy na przeszkodzie udzieleniu zezwolenia nie stoją warunki techniczne, jak również wysłuchać np. skazanego, obrońcę, kuratora, osobę lub osoby wspólnie zamieszkujące ze skazanym (art. 1 pkt 13 lit. b projektu – dodany ust. 5 w art. 40 ustawy).

Zmiana w art. 1 pkt 14 (art. 42 ustawy) polega na określeniu sposobu, w jaki sąd penitencjarny uzyska wiedzę, czy na przeszkodzie udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru

elektronicznego nie stoją warunki techniczne. O nadesłanie takich informacji sąd będzie mógł zwrócić się do upoważnionego podmiotu dozoru.

W art. 1 pkt 15 (dot. art. 43 ustawy) usunięto błąd w dotychczasowej regulacji przez dodanie do wykazu osób, które wysłuchuje sąd przed wydaniem postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego osoby, której zakaz zbliżania się ma dotyczyć.

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które będzie oddziaływała ustawa

Projekt ustawy będzie oddziaływać na skazanych, którzy mieliby prawo do skorzystania z możliwości odbycia kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego. Na etapie wdrożeniowym zakłada się, że z systemu dozoru elektronicznego skorzysta grupa 3 000 skazanych, zaś docelowo – 15 000 skazanych.

2. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy został poddany konsultacjom z Sądem Najwyższym, Krajową Radą Sądownictwa, Naczelną Radą Adwokacką, Krajową Radą Radców Prawnych i Krajową Radą Kuratorów oraz sądami apelacyjnymi i prokuraturami apelacyjnymi.

W ramach konsultacji uwagi zgłosili sędziowie i prokuratorzy.

Proponowana zmiana polegająca na przesunięciu terminu wejścia w życie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego spotkała się z ogólną aprobatą opiniujących.

Wskazano, że przesunięcie terminu wejścia w życie wymienionej ustawy umożliwi lepsze przygotowanie rozwiązań zawartych w ustawie.

Pozytywnie oceniono również wydłużenie z 7 dni do 14 dni terminu do wydania przez sąd penitencjarny postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego (art.1 pkt 13 lit. b projektowanej ustawy) uznając je za racjonalne rozwiązanie.

Niektórzy opiniujący podnosili jednak, że termin 14 dni do wydania przez sąd penitencjarny wymienionego postanowienia jest zbyt krótki, bowiem sąd w tym terminie musi wykonać wiele czynności. Proponowano, aby termin ten wydłużyć np. do 30 dni.

Nie można podzielić tej uwagi. Termin 14 dni jest wystarczający do wykonania przez sąd nałożonych przez ustawę czynności.

Trzeba mieć bowiem na uwadze, że przedłużające się procedowanie sądu penitencjarnego w tym przedmiocie mogłoby doprowadzić do paradoksalnej sytuacji, w której skazany oczekiwałby na rozstrzygnięcie znacznie dłużej niż wymiar orzeczonej kary pozbawienia wolności obejmowanej SDE.

3. Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie spowoduje skutków na rynku pracy w sferze konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej gospodarki oraz pozostanie bez wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Środki na realizację ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1366) w zakresie wydatków bieżących niezbędnych do poniesienia w bieżącym roku budżetowym w wysokości 5 000 000 zł zostały ujęte w budżecie państwa na rok 2008 w części 37 „Sprawiedliwość” w rozdziale 75501 „Centralne administracyjne jednostki wymiaru sprawiedliwości i prokuratury”.

Pozostałe wydatki związane z wdrażaniem systemu dozoru elektronicznego oraz wykonywaniem kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w tym systemie zostaną zaplanowane w projektach budżetów części 15 – „Sądy powszechne” i części 37 – „Sprawiedliwość” na kolejne lata budżetowe.

4. Zainteresowanie pracami nad projektem ustawy

Projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej z chwilą przekazania tego projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów. Nie zostały wniesione zgłoszenia zainteresowania tym projektem w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o

działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

5. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Prawo wspólnotowe oraz postanowienia Układu Europejskiego nie obejmują materii będącej przedmiotem regulacji niniejszego projektu ustawy.